

וקראת לשבת עיונג

אלון מרין הפאכר באגפפ ובסולת פלאוו

גליון מס' 792

פרשת ויקרא

ז' ניסן התשפ"ה

לתגובות, הערות והארות ולקבלת העלון בדוא"ל: alon102010@gmail.com

לע"נ שאול בן סלביה ע"ה | לע"נ אסתר מישה בת זהירה ע"ה | לע"נ יצחק בן מישה אסתר ע"ה | לע"נ שמעון בן חביבה ע"ה | לע"נ רחל שנהג בת מנורה ע"ה

לרפואת כל חולי עמו ישראל ובכללם אביגיל בת אורה תחי', ולהצלחת כל התומכים והמסייעים בהפצת העלון ברוחניות ובגשמיות

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן מלכא, רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

סיפר נכדו של מרן זצוק"ל, רבי עובדיה יוסף טולידאנו שליט"א: פעם כשנסע לעצרת תשובה בעיר רחוקה, ולא היה אפשרי הדבר לחזור מיד, סודר לו מקום ללון, ואכן מיד כשהגיע למקום תפס את אומנותו בידו, והחל בחוק לימודו. בעל הבית, שלא היה שומר מצוות כראוי, נכנס למקום ושוחח עם המלווים, ותוך כדי כך גם פתח את המכשיר הטמא לצפות בו. הרב, כדרכו בקודש, לא הרגיש בכך והמשיך בלימודו. אך לפתע, הרים ראשו ונחרד לראות את המכשיר הלז, מיד זינק ממקומו ורץ לחדר הפנימי, התיישב על המיטה והמשיך בחוק לימודו.

בעל הבית, הבין מיד את הנעשה, סגר את מכשירו ורץ למרן לבקשו לחזור למקומו, מאחר ורק שם יש שולחן וכסא שאפשר ללמוד בנחת. אך מרן לא אבה לשמוע לדבריו, ואמר וחזר ואמר: חדר שיש בו יצר הרע, אסור להיות בו.

גם לאחר מכן כשחזר מהעצרת, הזדרז לעבור את החדר החיצוני ולהכנס מיד לחדר הפנימי, באמרו: חדר שיש בו יצר הרע, אסור להיות בו.

סיפר הרה"ג רבי דוד בן יצחק מוטיקי תלמידי רבינו הגדול זצ"ל [בתוך מכתב שכתב]: יראת חטא של מרן זיע"א. פעם אחת הייתי מתלווה למרן זצ"ל, והיה עמנו הרב בנימין גרגי זצ"ל מורה בת"ת בני ציון שמרן התחנך שם וגדולי הדור למדו שם. פונה הרב גרגי למרן וטוען: 'מפני מה אינו דורש לנשים, כמה פעמים הזמינו את כת"ר, וכת"ר סירב'. ענה לו מרן ז"ל: 'פעם אחת הפצירו בי מאד שאדרוש לנשים כי מאוד רוצות לשמוע דברי תורה מפי, ואז הסכמתי ולקחתי את אשתי עימי וישבה מולי, וכל משך הדרשה הייתי מסתכל עליה, וכשסיימתי הדרשה קבלתי על עצמי שיותר אינו דורש לנשים כלל. והטעם כיון שדרכו להניע ראשו מימין לשמאל בכדי שישמעו כל הקהל דברות קדשו. ולכן לדרוש לנשים אי אפשר...

בפתח הגליון

ברכה"ג שלום ואור ואלק שלום"א

הגנב, התיק, ואנחנו

נכנסנו לחודש ניסן, והתחלנו ספר ויקרא: "ויקרא אל משה, וידבר ה' אליו מאוהל מועד לאמר... וברש": לכל דיברות ולכל אמירות ולכל ציוויים, קדמה קריאה... אבל לנביאי אומות העולם נגלה עליהם בלשון עראי, "ויקר (לשון מקרה גרידא) אלקים אל בלעם". קריאה זו טעונה הסבר. הלא משה רבינו אבי הנביאים מוכן היה לנבואה בכל עת, ומדוע הוצרך לזימון וקריאה. אין זאת אלא שאפילו במצבו ורוממותו יש הבדל בין נבואה המגיעה פתאום, כבמקרה, לנבואה הבאה אחרי הכנה וזימון!

ואם משה רבינו כך, אנו על אחת כמה וכמה! וכלפי מה אמורים הדברים? בעוד זמן קצר יחול חג הפסח, ליל הסדר הקדוש יבוא עלינו לטובה. בלילה זה, גילו לנו חכמי האמת, נפתחים שערי שמים ומושפעות השגות מרוממות ונשגבות, בגדר: "ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי", קירבת אלקים ושפע קודש לאין שיעור. אך זאת בתנאי אחד: שתהיה הכנה ראויה מצידתו, לקרוא וללמוד ולשמוע דברים בענייני החג ומשמעותו. ויש לכך מקור בתורה הקדושה: משה רבינו עמד בראש חודש וציוה על לקיחת קרבן הפסח בעשירי לחודש. עשרה ימי הכנה ללקיחת הקרבן, ועוד ארבעה ימי הכנה עד הקרבתו. מדוע, כדי שיעסקו במצוה, יתכוננו לקראתה!

הבורא יתברך אמר ליעקב אבינו: "אנכי האל בית אל", ופירש הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זצ"ל ב"קדושת לוי": אני משרה שכניתי, במי שמכין עצמו כבית קיבול להשראתי! שאם לא כן, לא יחרט בו רישומה של המצוה.

המגיד מדובנא זצ"ל נקט במשל. מעשה בגנב שלטש עין למלקוח נכבד. בחנות כלבו ענקית היה מחזור מכירות עצום. בכל יום, עשר דקות לפני סגירת סניף הבנק הסמוך, היה הנער השליח יוצא מהחנות ובידו תיק תפוח ממזומנים והמחאות לרוב. אילו אך יכול היה לשים עליו ידו! אך כיצד ניתן לזכות בתיק? החנות הומה אנשים, הרחוב גדוש עוברים ושבים וסניף הבנק הומה לקוחות! כעשרים דקות לפני סגירת הסניף סר הגנב לחנות הסמוכה, חנות חליפות יוקרתית. "המעביד שלי זקוק לחליפה נאה", אמר, "אך אין לו פנאי לבוא למדוד". השמעתם, "כך אי אפשר למכור", השיב בעל החנות, "חייב אני לדעת את המידה". חשב 'הקונה', ומצא עצה: "אעמוד בפתח החנות, וכשאראה אדם שמידותיו זהות אודיעך". עמדו שניהם וסקרו את העוברים והשבים, ואז ראה הגנב את הנער השליח יוצא מחנות הכלבו ותיקו בידו. "הנה", הצביע לעברו, "ממש תואם! זה הגודל". המוכר הביט בעין מקצועית: "חמישים ושש, כמדומני". עודם מדברים, והנער השליח עמד לחלוף על פניהם, "סלח לי", פנה אליו הגנב, "אולי תוכל לעשות טובה? הכנס לרגע ומדוד חליפת יוקרה!" למדוד חליפה, למה לא. נכנס, והמוכר העמידו ליד הראי. התבונן בו והתענג על מראהו, והמוכר הושיט לו חליפה נאה. חייב הוא להכניס ידיו לשרוולים, אבל תיק הכסף בידו. הניח לרגע את התיק למרגלותיו, תחב יד אחת, ושניה, ולפתע גחן הגנב ותפס בתיק. "גנב, גנב", קרא הנער בחרדה. ביקש למנוע את הסחיבה, אבל ידו היתה תקועה בשרוול הסורר. הגנב אחז בתיק ויצא במהירות מן החנות. ביקש הנער לרדוף אחריו, אבל בעל החנות עצר בעדו: "לא, אדוני! אתה לא יוצא מחנות עם החליפה שלי... לא מעניין אותי דבר, קודם פשוט את החליפה". עד שהשתלף ממנה, ועד שיצא, נעלמו עיקבות הגנב... שירך דרכו חזרה לחנות הכלבו, לספר איך נפתה ונפל בפח...

לבנו לאותו שליח. תמים, ומסכן כל כך! ואם נזכור שזה משל אודותינו, נזדהה עימו שבעתיים: הגנב, הוא היצר הרע. האוצר, הן חוויות ליל הסדר הקדוש והשגותיו המרוממות. אין היצר הרע מוכן שנזכה בהן, ויעשה הכל כדי לחטפן מעימנו. ליל הסדר הקדוש 'עובר מעל ראשו', 'הגנב' חוגג את נצחונו, ואנו מפסידים... לא השנה. השנה לא נכנס למלכות. השנה נאחז בהשגות בכל כוחנו. נבוא לחג מוכנים כדבעי, ונקלוט כל השגותינו לרוב אורה ושמחה!

עולים במעלות

הגות, מחשבה ומוסר

"ונרצה לו לכפר עליו"

כל הענין של כפרה על ידי הקרבת קרבן דורש הסבר. הרי האדם חטא, הבהמה לא חטאה, ומדוע שהיא תשמש לו כפרה לחטאיו? איך הקרבת קרבן מכפרת על החטא?

אומר רבי ברוך דב פוברסקי: כדי שהקרבן יכפר לחוטא על חטאו, עליו 'להרגיש' את המעשה שהוא עושה. האדם רואה לנגד עיניו כיצד הבהמה נשחטת והוא אומר לעצמו: בעצם אני עצמי הייתי אמור 'להשחט' ולמות על החטא שלי. ההרגשה הזו מעוררת אותו לעשות תשובה, וזו הנקדה המכפרת על חטאו!

אם אדם מקריב את הקרבן, אך לבו אטום למעשה ההקרבה ואינו 'מרגיש' מאומה – אין ערך למעשהו ואין תועלת בהקרבת הקרבן. זו הסבה ש"זבח רשעים תועבה" (משלי כא, כז), כי אמנם הם מבצעים את הפעולה הטכנית של הקרבת הקרבן, אך הפעולה הזו אינה משפיעה עליהם במאומה. הרשעים נשארים ברשעותם ואינם משתנים לטובה.

מעשה באדם שבא לפסיכולוג ואמר לו: "אני זקוק לעזרתך".
"מה קרה?" שאל הפסיכולוג.

ספר האישי: "עברתי תאונת דרכים. כשהאמבולנסים הגיעו למקום הארוע, אמרו לאנשי ההצלה בציניות: אין לכם מה להתאמץ, ממיילא אף אחד לא יצא מפה חי"... אמר הפסיכולוג: "נו, הרי כעת אתה נצב מולי, בריא ושלם, משמע שנצללת מן התאונה"... "קרה לי נס", אמר האישי. "יצאתי מהתאונה ללא פגע".

"אם כן, מה הבעיה? למה אתה זקוק לעזרתך?" תהה הפסיכולוג.

השיב האישי: "בזמן ההמתנה להגעת כחות ההצלה הייתי שרוע בתוך הרכב. הרכב היה מעוך כלו, השמשות היו מנפצות לרסיסים. באותה שעה חשבתי בלבי: הרי כל זה יכול היה לקרות לי... יכלתי להמוחץ כמו הרכב המעוך... מאז המחשבות הללו טורדות את מנוחתי והן גרמו לי לטראומה רצינית. אני מרגיש שהשתנית, נהייתי אדם אחר. בעקבות זאת התחלתי להסתכל על החיים במבט אחר. ואגלה לך משהו: אחרי הנס הגדול שקרה לי, התקרבותי לבורא עולם והתחלתי ללכת לבית הכנסת..."

"נו, ואיך זה?" התענין הפסיכולוג, "אתה חי עם זה בשלום? זה מתאים לך?"
"כן... השיב האישי: "אני מודה ומתודה: זה לא כל כך מתאים לי..."

"מדוע?" אמר האישי: "אני אסביר לך. בכל בקר אני פותח את תפלת שחרית באמירת פסוקי הקרבנות. אבל יש לי בעיה עם זה, אני לא מבין את כל הענין של הקרבנות. אם אדם חוטא – הוא צריך להעניש, ומה פתאם הוא שוחט את הבהמה? רחמנות עליה!"

אמר לו הפסיכולוג: "הרי ממש עכשו אתה עצמך נתת את התשובה לך. ספרת לי שנצללת מהתאונה והיית שרוע בתוך הרכב המעוך, וחשבת לעצמך שאתה עצמך היית יכול להיות במצב הזה... גם ספרת שבעקבות המחשבה הזו התקרבת לה' והתחלת להתפלל בבית הכנסת. והרי זה בדיוק התהליך של הקרבת הקרבן: האדם אומר לעצמו: בעצם יכלתי 'להשחט' בעצמי, וההרגשה הזו מעוררת אותו להתקרב לה'".

מטמונים מהפרשה

הגיגים ומעשיות

"ושחט את בן הבקר לפני ה'"

יש להבין – שאל ה"מגיד מדובנא" – מדוע לא נאמר בקרבן בן בקר לשון "הקרבה"?

אלא – תירץ המגיד – ניתן להבין זאת על פי משל: עשיר אחד היה עוסק במסחר על ידי שליחים שהיה שולח עם סחורות בהיקף גדול, והם היו משתדלים במכירתם ושיבים אליו עם הריווח.

פעם אחת לקחו השליחים סחורה רבה בשווי שלושים אלף זהובים, אלא שפשעו בשמירתה והסחורה נגנבה מהם... התביישו השליחים לשוב אל העשיר כי פחדו מכעסו, על כן באו לפניו בבושת פנים ומתוך תחנות ובכי שיסלח להם, ואף הציעו לפצות אותו על הנזק הרב שנגרם לו.

הצטער העשיר מאד על ההפסד הגדול, אולם ידע כי אין בכוחם לשלם לו את מלא ההפסד, על כן התפשר עמם שישלמו לו אחד ממאה דהיינו במקום סך של שלושים אלף זהובים, ישלמו לו שלוש מאות זהובים בלבד. מכיון שגם סך זה היה גדול מאד בעבורם הסכים העשיר כי ישלמו לו את הסכום בתשלומים, שלושה זהובים בכל שבוע. אחד השליחים שהיה דל מכולם אירע לו ששבוע אחד לא השיגה ידו אלא רק שני זהובים...

ניגש האישי אל מעבידו ובכה לפניו כי ימחל לו על שלא השיג לשלם יותר ובעזרת ה' בשבוע הבא ישלים...

קיבל העשיר את הכסף בחיבה ובפנים מאירות. לעומת זאת שליח אחר שהיה בעל יכולת שילם בשמחה בכל שבוע סך ארבעה זהובים!

את כספו של זה קיבל העשיר בפנים זועפות...

מפני מה – שאלו בני הבית את העשיר – את כספו של זה ששילם פחות קבלת במאור פנים, ואילו את כספו של זה שמשלם יותר אתה מקבל בהזעפת פנים?

אומר לכם – השיב העשיר – תשלום זה שהם משלמים לי לא יפצה אותי על ההפסד שנגרם לי, אלא כל שכרי מתשלום זה הוא הבושה שהם חשים מכך שהם התרשלו בתפקידם. לפחות אני מקוה כי בעתיד יזכרו את הבושה וישתדלו בעבודתם יותר... אדם זה ששילם פחות ממה שהתחייב – המשיך העשיר – בושתי גדולה ועל כן יזכור זאת תמיד, ואילו השני עוד עלול להתגאות בכך שהוא משלם יותר מכפי שגדרש!...

כן הוא גם הנמשל – אמר המגיד – אדם המביא קרבן לה' אליבא דאמת אין הדבר נחשב אצל הקב"ה למאומה כנגד הפגם שפגם בחטאו, אלא עיקר הדבר הוא הסליחה שישלח לו על כך שלבו נשבר ונדכה.

על כן – המשיך המגיד – מי שאין ידו משגת להביא בן בקר אלא מביא כבש או איל הרי הוא בבושה גדולה. בושה זו תזרז אותו לעתיד לבוא שלא יחטא עוד. לא כן מי שמביא שור גדול הוא מתגאה בלבו ואומר: "העשרתי את קוני! והוא שב מן המזבח בלב שמח כאילו הקב"ה "הרויח" ממנו. לא זאת בלבד שלא יזהר במעשיו מכאן ואילך, אלא שעוד עלול להיות קל בעיניו לעשות מה שליבו חפץ!...

משום כך – סיים המגיד – לא נאמרה לשון "הקרבה" בשור כי לשון זה מורה על כך שהוא מתקרב אל ה' ולא כך הדבר במי שבא להקריב שמח וטוב לב!

ביני לבני

הרה"ג פנחס ברייער שליט"א מח"ס "לגדל" על חינוך ילדים

עזרה בבית (ג)

למען הסדר הטוב, חשוב שלכל אחד מבני הבית יהיה

תפקיד, הגדול לפי גודלו והקטן לפי קוטנו. מצב שבו רק הטובים או החלשים עוזרים, יוצר מרמור ותחושת ניצול. כל מי שנהנה בבית, חייב גם לתרום, לא מגיע פרס לחמקנים ולעצלנים.

יהיו ילדים שיעשו הכול כדי שנוותר על עזרתם, אבל אם נפעל בעקביות ובנחישות, ישתלבו בסוף כולם בעשייה. הכלל המנחה הוא: אף אחד לא יעשה את תפקידך במקומך; החדר יישאר כפי שהוא עד שתחזור מהלימודים, ורק אתה תסדר אותו. הקנייה השבועית תמתין בסבלנות עד שתבצע.

גם בחור החוזר מהישיבה, חשוב שירגיש כי יש לו תפקיד בבית; ולא, הוא ישכח מהמושגים של עזרה ונתינה. זו נקודה חשובה מאוד!

אם מדובר בבית שבו שורר בלבול בכל הנוגע לעזרה, כדאי בשלב ראשון ליזום אסיפה

משפחתית שבה יחולקו התפקידים, כל אחד בהתאם לגילו, לאופי ולהעדפה. עזרה ומעשי חסד: אלו פעולות שהן מעבר לתפקיד האישי והתפקיד הביתי. זה נושא בפני עצמו, ואין כאן המקום להאריך, אבל רק חלק קטן מאוד מרשימת הדרישות שלנו נכנס לקטגוריה זו.

שעות אחר הצהריים המאוחרות הן מזמני האיכות המיוחדים ליצירת קשר עם ילדינו. היום מאחורינו, וכעת הזמן לשבת, לדבר, לספר, לשתף, להתעניין וכו'. חשוב לציין: אנו בני אדם, וברוב המקרים בשעות הצהריים אנו עייפים מהבוקר, מהעבודה וממטלות הבית. כעת, אחרי מנוחה, אחרי שהילדים שיחקו למטה ובבית, הגיע הזמן להקדיש זמן איכות, שעה של אמא (ולפעמים גם של אבא).

נזכור כלל: לא הכמות קובעת אלא האיכות. לפעמים רבע שעה של שיחה אישית, ללא הפרעות, שווה ותורמת יותר משעתיים של חצאי שיחות. זה לא אומר שאנו חייבים לעבור למצב דום; העיקר שהראש יהיה עם הילדים. אפשר לחתוך יקות, לטגן חביתות, ואפילו לקפל כביסה תוך כדי, אבל תשומת הלב תהיה לילדים. שעת איכות זו מונעת עוגמת נפש רבה מאוד, ומעניקה המון לילדים, וגם לנו ההורים; אין כמו הרגשה של אמא אחרי שיחה איכותית ולבבית עם ילד, זה ממלא ונותן תחושה של אמהות.